

SUOMEN LASIMUSEO
TOIMINTAKERTOMUS 2021

SISÄLLYS

133

SAATTEEKSI

HANNA MAMIA-WALTHER

134

KOKOELMAT JA TUTKIMUS

134

KIRJASTO

**SUOMEN LASIMUSEON
NÄYTTELYTOIMINTA 2021**

135

Lasismi – Puhaltaa henkiin

136

**Milanon ihme – Suomalaisen
muotoilun tie maailman
huipulle**

138

Kirsti Taiviola – Empiria

139

**Tommi Toija –
Metamorfooseja**

140

**Sauli Suomela – Structural
Landscapes**

141

**Asteita
– suomalainen lasialan
koulutus**

142

**Susanne Koskimäki
– Keramiikkaystävät
lasinkaiverrusnäyttelyssä**

142

**Fluentum – HAMKin
muotoilun opiskelijoiden
näyttely**

143

Saara Korppi – Korpin kevät

143

**Suomen lasimuseon
näyttelyt muualla Suomessa**

143

**Suomen lasimuseon
kotimaiset kiertonäyttelyt**

144

**Suomen lasimuseon
kansainväliset
kiertonäyttelyt**

145

YLEISÖPALVELUT

146

**VALTAKUNNALLINEN
VASTUUMUSEOTOIMINTA**

149

**SUOMEN LASIMUSEON
MEDIANÄKYVYYS**

149

MUSEOKAUPPA

149

**SUOMEN LASIMUSEON
KÄVIJÄT**

150

HALLINTO JA TALOUS

150

**ELINVOIMALAUTAKUNTA
2021**

150

**SUOMEN LASIMUSEON
HENKILÖKUNTA**

SAATTEEKSI

Suomen lasimuseon 60-vuotisjuhlavuosi ei sujunut ihan alkuperäisten suunnitelmien mukaan. Vaikka suunniteltuun näyttelyohjelmaan tuli poikkeustilanteen takia muutoksia, avasimme Riihimäellä kaikkiaan yhdeksän näyttelyä ja muualla Suomessa viisi.

Museon vuoden suosituin näyttely oli *Milanon ihme - suomalaisen muotoilun tie maailman huipulle*, joka keräsi yli 15 000 kävijää. Kuvanveistäjä Tommi Toija teki ensi kokeilunsa lasin parissa, kun hänen *Metamorfooseja*-näyttelynsä valtasi keväällä museon kolmannen kerroksen. Toinen runsaasti positiivista yleisöpalautetta keränneistä yksityisnäyttelyistä oli loppuvuonna esillä ollut Kirsti Taiviolan *Empiria*-näyttely, jonka visuaalisuus ja yhteistyötä korostava sanoma puhutteli monia.

Näyttelyiden oheisohjelmisto ja museon tuottamat oppimisen palvelut siirtyivät paljolti verkon kautta saavutettaviksi. Loppuvuodesta iloitsimme, kun kauan odotettu Minna Teravamäen tanssiteos *Heaven's Gate* sai vihdoinkin ensi-iltansa ja saatiinpa muutama Riihimäen Kesäkonsertteihin tarkoitettu esityskin nautittua, vähän jälkikäteen.

Sidosryhmätoimintamme on jatkunut vilkkaana ja tuloksellisena. Museo on muun muassa koordinoinut jo useamman vuoden ajan lasialan yhteistyöverkoston toimintaa. Sen yhtenä tavoitteena on ollut edistää Suomen osalta monikansallista hakemusta käsin valmistettuun lasiin liittyvän tiedon, tekniikan ja taidon nimeämiseksi Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Hanke on loppusuoralla ja varsinainen hakemus jätetään YK:n nimeämänä kansainvälisenä lasin teemavuonna 2022.

Museo huomioi teemavuoden monin eri tavoin, korostaen yhteistyötä ja tehden uusia merkittäviä toiminnallisia avauksia. Tervetuloa kokemaan ja osallistumaan!

HANNA MAMIA-WALTHER

MUSEONJOHTAJA

KOKOELMAT JA TUTKIMUS

Vuosi 2021

Lasiesineet	35087
Työvälineet	1642
Koneet	39
Piirustukset	5116
Muut esineet	413
Valokuvakokoelma	30 326
Diakokoelma	16 524

Suomen lasimuseo on lasiin, lasinvalmistukseen ja lasitaitteeseen erikoistunut valtakunnallinen vastuumuseo. Museon tallennusvastuu on määritelty TAKO:ssa, ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkoston valtakunnallisessa tallennustyönjaossa. Suomen lasimuseo pyrkii täydentämään kokoelmia omassa kokoelmapolitiikassaan määriteltyin kriteerein ottamalla vastaan tallennusvastuunsa mukaisia lahjoituksia ja tekemällä aktiivista tallennustyötä.

Vuoden kuluessa museolla jatkettiin kokoelmien läpikäymiseen liittyvää työtä, jonka päämääränä ovat hallittavat ja merkitykselliset kokoelmat. Vuonna 2021 Suomen lasimuseon kokoelmat kasvoivat 81 lasiesineellä ja kolmella muulla lasiin liittyvällä esineellä. Vuoden kartunnoissa keskityttiin täydentämään kokoelmien katvealueita keskeisten lasiesineiden ja muotoilijoiden osalta. Suomen lasimuseon ystävät ry. tuki edellisten vuosien tapaan verkostojensa ja lahjoitustensa avulla museon hankintoja. Ystävähdistyksen lahjoituksena kokoelmiin saatiin yhteensä 43 Oiva Toikan suunnittelemaa esinettä, Tapio Wirkkalan suunnittelemaa kristallinen taidelasiesine sekä kaksi Helena Tynellin suunnittelemaa lasiesinettä. Lisäksi ulkomaisen lasin vertailukokoelmaa täydennettiin 1920-luvun Daum Nancy -maljakolla. Uuden lasitaitteen osalta museon kokoelma täydentyi ystävähdistyksen lahjoituksena Alma Jantusen Vivian ja Roselia (2021) -lasikaktuksilla.

Kokoelmat karttuivat ystävähdistyksen lahjoitusten lisäksi myös muilla sekä taide- että käyttölasia sisältävillä lahjoituksilla, kuten Karhulan kristallilla ja litalan nykytuotannolla. Mielenkiintoisena lahjoituksena saatiin esimerkiksi venetsialaisen mestarin Livio Serenan JL-Lasissa järjestetyissä työnäytöksissä vuonna 1998 valmistettuja töitä. Kokoelmiin hankittiin myös Saara Korpin vuosina 2019–2020 kansainvälisesti palkitut 30s Cognac Glass ja 30s Wine Glass. Museon kokoelmat kasvoivat myös valokuvilla, videomateriaalilla ja arkistoinneistolla kierrätyslasin ja lasin tieteeseen liittyvien nykytallennushankkeiden myötä.

Keväällä 2021 aloitettiin vuonna 2018 museolle lahjoitetun Helena Tynellin arkistokokoelman läpikäyminen ja luettelointi määräaikaisten työntekijän voimin. Aineiston kokonaiskartoituksen lisäksi Helena Tynellin piirustuksia luettelointiin 715 kappaletta. Työtä laajan arkiston parissa tullaan jatkamaan tulevina vuosina.

Suomen lasimuseo kiittää sydämellisesti kaikkia lahjoittajia ja yhteistyötahoja museon toiminnan tukemisesta.

KIRJASTO

Vuosi 2021

Aineistolaji	Nimekkeitä kpl
Kirjat, pienpainatteet, lehdet	7077
Kuvastot ja hinnastot	2791
Videot ja Dvd:t	156

Suomen lasimuseon käsikirjasto on maan laajin alan erikoiskirjasto. Kirjaston kokoelmassa on mm. lasiteollisuutta, lasiteknologiaa, lasitaidetta, vanhaa lasia ja taideteollisuutta käsitteleviä koti- ja ulkomaisia julkaisuja, pienpainatteita ja lehtiä.

Kirjastoon hankitaan vuosittain uutta lasialan kirjallisuutta niin kotimaasta kuin ulkomailtakin. Lasin historiaa koskeva tutkimus ja kansainvälinen nykyasi ovat keskeiset hankintakohteet. Kirjaston kokoelmat karttavat myös muiden museoiden kanssa harjoitettavan julkaisuvaihdon ja lahjoitusten kautta. Kirjastoon tilataan lasia, taideteollisuutta ja museoalaa käsitteleviä koti- ja ulkomaisia kausijulkaisuja. Alan verkkojulkaisuja tallennetaan ja paikallislehdistä pyritään taltioimaan lasialan uutisia ja artikkeleita.

Suomen lasimuseon kirjasto kuuluu Ratamo-kirjastojen (Hausjärvi, Hyvinkää, Loppi, Nurmijärvi ja Riihimäki) tietokantaan. Museon kirjakokoelmaa voi tarkastella yhteisessä Areena-verkkokirjastossa. Itse aineistoon tutustuminen tapahtuu edelleen paikan päällä ja käynnistä tulee sopia etukäteen.

**VAIHTUVAT
NÄYTTELYT
SUURESSA
SALISSA**

KIMMO REINIKKA: KOLME AATOSTA, 2021 | KUVA TONI KOKKILA

LASISMI - PUHALTAA HENKIIN
Lasismien juhlanäyttely 12.2.–18.4.

Lasismi on kuuden lasinpuhaltajan ja lasimuotoilijan muodostama osuuskunta, joka toimii Riihimäen vanhalla lasitehtaalla. Lasismi on valmistanut lasia yli kymmenen vuoden ajan useille suomalaisille taiteilijoille ja muotoilijoille monipuolisin tekniikoin. Lisäksi osuuskunnan jäsenet ovat olleet aktiivisia alan toimijoita ja osallistuneet omilla teoksillaan useisiin ryhmänäyttelyihin niin Suomessa kuin ulkomailla.

Lasismi - Puhaltaa henkiin -näyttelyssä Suomen lasimuseossa oli esillä jokaisen Lasismien jäsenen omia teoksia vuosilta 2010–2021. Esillä oli myös valikoitu kokoelma asiakkaille tehtyjä teoksia. Näyttely painottui taidelasin esittelyyn.

Jokaista valmista teosta edeltää valtava määrä työtä ja usein myös monta epäonnistunutta kappaletta. Vaikka näyttelyssä oli esillä lopputuloksia, itse tekemisen prosessi on tekijöille tärkeämpää. Lasinpuhaltajan ammattitaito on vuosia kestävä sinnikäs prosessi.

”Työ on raskasta, se ei ole helppoa, mutta koukuttavaa. Työn tekemisen prosessi on se mikä kiehtoo”, Kaappo Lähdesmäki kuvaili.

Yhteistyön merkitys on oleellinen tekijä lasitöiden

onnistumisessa ja jokaisen rooli prosessissa on yhtä tärkeä. ”On tärkeää vastaanottaa hulluimmatkin ideat ja pyrkiä myös toteuttamaan ne. Rohkeus tarttua haasteisiin onkin meitä yhdistävä tekijä”, Kimmo Reinikka totesi.

Studiolasiala on kutistunut vuosikymmenien aikana Suomessa, mutta samalla se tarkoittaa asiakastöiden monipuolisuutta ja tuotannon painottumista taidelasin valmistukseen. Lasinpuhaltajilta vaaditaan heittäytymistä ja monipuolisuutta, ei riitä että osaa vain tietyn tekniikan tai työvaiheen.

Lasismien jäsenet vuonna 2021 olivat Kaappo Lähdesmäki, Kimmo Reinikka, Toni Kokkila, Maarit Lähdesmäki, Maria Jutila ja Helmi Remes. Lasismien kunniajäsen on lasinpuhaltajamestari Jaakko Liikanen.

Lasismien jäseninä ovat olleet myös Joonas Laakso, Erno Takala ja Pauli Vähäsarja.

Oheisohjelma

10.4. 2021 taiteilijatapaaminen, jossa keskusteltiin Lasismien jäsenten kanssa lasistudiotoinnasta elinkeinona. Julkaistu Suomen lasimuseon YouTube-kanavalla.

GUNNEL NYMAN: RUUSUNLEHTI, 1948, NUUTAJÄRVI | KUVA TIMO SYRJÄNEN

MILANON IHME – SUOMALAISEN MUOTOILUN TIE MAAILMAN HUIPULLE 7.5.–17.10.

Suomen lasimuseon 2021 kesänäyttelyn vieras sukelsi keskelle suomalaisen taideteollisuuden voittokulkua. 1950-luvun Milanon triennaalit saivat yleisön hullaantumaan kaikista muista poikenneisiin Suomen osastoihin. Triennaalit tekivät suomalaisesta lasimuotoilusta sen, jona sen tänä päivänä tunnemme.

60-vuotias Suomen lasimuseo hemmotteli kävijöitä aarteilla, jotka nostivat suomalaisen lasimuotoilun maailman eliittiin. Milanon ihme -näyttelyyn oli koottu Suomen triennaaliosastojen esineistöä vuosilta 1933–1973. Lasiesineiden lisäksi esillä oli hopea-, keramiikka-, tekstiili- ja puuesineitä. Suomelle Milanon yhdeksäs triennaali vuonna 1951 muodostui legendaariseksi, sillä suomalaiset taiteilijat ja muotoilijat saivat siellä kuusi pääpalkintoa, kolme kunnia diplomia, kuusi kultamitalia ja seitsemän hopeamitalia.

”Suomen ei pitänyt alun perin edes ottaa osaa triennaaliin, sillä hankkeelta puuttui rahoitus. Tapio Wirkkala

mainitsi kuitenkin ideasta Wärtsilä-Arabian PR-päällikölle H. O. Gummerukselle, joka innostui ja järjesti rahat valtiolta ja yksityisiltä yrityksiltä. Seurauksena oli Milanon ihme”, kertoi Suomen lasimuseon amanuenssi Uta Laurén.

Useimmat triennaaleissa palkituista teoksista olivat uniikkeja. Lasimuseon kesänäyttelyssä olivat esillä esimerkiksi Tapio Wirkkalan ”Kantarelli”, ”Jäävuori” ja ”Lehtivati”, Gunnel Nymanin ”Ruusunlehti” sekä Rut Brykin ”Madonna”.

”Sellaisiakin teoksia on nähtävillä, joiden ei ole aiemmin tiedetty olleen esillä triennaaleissa. Triennaalien esineistöstä ei ole olemassa kattavia teosluetteloita, joten olemme saaneet tehdä paljon selvitystyötäkin”, Uta Laurén valotti.

Yhteensä näyttelyssä oli noin 300 esinettä. Ne olivat Suomen lasimuseon oman kokoelman esineitä, lainoja Designmuseon kokoelmasta, Tapio Wirkkala Rut Bryk Säätiöstä ja useista yksityiskokoelmista.

Näyttelyarkkitehtuurista vastasi Pentagon Design.

KAJ FRANCK: KREMLIN KELLOT, 1957, NUUTAJÄRVI | KUVA TIMO SYRJÄNEN

MILANON IHME - SUOMALAISEN MUOTOILUN TIE MAAILMAN HUIPULLE | KUVA LARI LÄTTI

Oheisohjelma

Julkaistu Suomen lasimuseon YouTube-kanavalla: Suomen lasimuseon näyttelyamanuenssi Uta Laurén kertoi Milanossa ihastuttaneista suomalaisista lasiesineistä (osa kansainvälisen digitaalisen museoviikon Suomen lasimuseon ohjelmaa teemalla #EurekaMW). Designmuseon vastaava museolehtori Leena Svinhufvud syventyi triennaaleissa esiteltyyn suomalaiseen tekstiilitaiteeseen ja tekstiilisuunnitteluun ja Designmuseon kokoelmaintendentti Susanna Thiél käsitteli keramiikkaa Milanon triennaalien Suomen osastoilla.

Tapahtumat museolla

14.8.2021: Suomen lasimuseon näyttelyamanuenssi ja kuraattori Uta Laurén kertoi Milanon triennaaleista ja Milanon ihme -näyttelyn taustoista.
 28.8.2021: FT Kaisa Koiviston esitelmä Arki juhlan takana käsitteli suomalaisten lasitehtaiden arkea Milanon triennaalien taustalla.
 4.9.2021: Dora Jung -klubin eli dosenttitutkija Päivi Fernströmin, professori emerita Päikki Prihan ja tutkijakeräilijä Irja Satrin esitelmät Dora Jungista.
 11.9.2021 (Riihimäki-päivä): Taidehistorioitsija Timo Keinänen esitelmä Suomi Milanon triennaaleissa 1930-luvulla.
 25.9.2021: FM ja vapaa toimittaja Tuula Poutasuo esitelmä Tapio Wirkkalasta ja hänen suunnittelemaansa hopeatuotannosta.
 2.10.2021: Marjatta Sarpanevan esitelmä Timo Sarpanevasta.
 16.10.2021: Muotoilija ja Kaj Franck -tutkija Tauno Tarnan esitelmä Kaj Franckin muodoista.

KIRSTI TAIVIOLA: KEHRÄ, 2018-2019 (DETALJI) | KUVA ALGE JULIJA KAVALIAUSKAITE.

KIRSTI TAIVIOLA: EMPIRIA | KUVA LARI LÄTTI

EMPIRIA - KIRSTI TAIVIOLA

29.10.-31.12.

Millaiselta maailma näyttää, kun sitä tarkastelee ja sanoittaa lasin kautta?

Empiria-näyttely esitteli Kirsti Taiviolan (s. 1976) työtä lasin ja valon parissa ja juhlisti samalla hänen 20-vuotista uraansa lasialalla. Lasimuotoilijana, -taiteilijana ja -opettajana vietetyt vuodet ovat muuntaneet hänen tapaansa katsoa maailmaa. Punaisena lankana Taiviolan uralla on ollut kiinnostus lasin ja valon mahdollisuuksiin havainnon välittämisen ja näkyväksi tekemisen välineinä. Teoksissaan hän

tarkastelee mm. aineellisuuteen, käsityöhön ja tekijyyteen liittyviä kysymyksiä.

Näyttelyteokset kertoivat Taiviolan pitkäaikaisista taiteen tekemisen työtavoista ja teemoista eli tutkimisesta, ajasta, havainnosta sekä aineen ja aineettoman rajapinnasta. Monet teokset perustuvat erilaisten tutkimusaineistojen keräämiselle, joiden tarkastelun ja analyysin kautta teokset ja niiden kautta pohditut aiheet ja kysymykset lopulta hahmottuvat. Teoksissa lasi on yhtä aikaa ajattelun kohde ja sen väline.

OHEISOHJELMA: Taiteilijatapaaminen 6.11.2021.

KIRSTI TAIVIOLA: KEHRÄ, 2018-2019 | KUVA ELLA TOMMILA SLM

**VAIHTUVAT
NÄYTTELYT
3. KERROKSEN
NÄYTTELYTILASSA**

TOMMI TOIJA: METAMORFOOSEJA-NÄYTTELYYN VALMISTUNEITA ESINEITÄ, 2021. | KUVA TONI KOKKILA

**TOMMI TOIJA - METAMORFOOSEJA
12.2.-18.4.**

Tommi Toija (s.1974) on yli kaksikymmentävuotisen uransa aikana onnistunut luomaan tunnistettavan, puhuttelevan ja aika-ajoin kiistellynkin kuvakielensä. Suomen lasimuseon sijaintipaikkakunnalle Riihimäelle vuonna 2018 hankittu julkinen teos Eksynyt on muodostunut jo muutamassa vuodessa ikoniseksi maamerkitseksi.

Suomen lasimuseossa pidetyssä näyttelyssä nähtiin ensimmäistä kertaa Toijan lasiveistoksia. Aiemmin teoksissa on nähty materiaalina muun muassa savea, pronssia ja muita metalleja, puuta ja arkisia kierrätysmateriaaleja. *"Olen yllättyynyt kuinka mukavalta ja helpolta lasi tuntuu. Lasin kanssa toimiessa voi suunnitella asioita vain tiettyyn pisteeseen saakka ja omalle intuitiolle ja materiaalin luonteelle on pakko antaa tilaa ihan uudella tavalla"*, taiteilija kuvaili.

Toija valitsee käyttämänsä materiaalin aina veistosideansa ehdoilla, kullakin materiaalilla kun on oma luonteensa. Keramiikan hän kokee soveltuvan inhimillisyytensä vuoksi parhaiten ihmiskuvaukseen. Pronssi taas edustaa kuvanveiston virallista kaanoniam ja se miellyttää taiteilijaa ikuisuuden ajatuksessaan. Puuta hän veistää varsin konstailemattomasti ja saa sen syyt ilmentämään tunnetta siinä missä muovailtavamman keramiikankin. Kaikkien materiaalien käyttöä yhdistää sama asia: käsittelyn tapa on totutusta poikkeava. Keramiikan hajotessa uunissa, osat voi hyvin liimata kasaan tai veistoksen voi paikata. Pronssivalun aikana syntyneet epätäydellisyydet ja virheet jäävät näkyviin, niistä syntyy

teoksen luonne.

Toija asettuu kuvanveistäjänä mielellään klassisen tradition jatkumoon, mutta on jo pitkään ollut tuotannossaan monella tavalla omalla linjallaan. Taiteilijan luomat, omissa maailmoissaan olevat ihmishahmot ilmentävät kiistattomasti tunteita. Osan tuska ilmenee painajaismaisen huutavana muotona, osa hahmoista näyttää kirkasotsaisuudessaan liikuttavan viattomilta. Toijan teokset syntyvät tekemisen kautta. Hahmojen ilmeet ja olemus löytyvät prosessin aikana. Toija työstää useita veistoksia samaan aikaan. Hän ei halua julistaa taiteellaan mitään, vaan mieluummin ehdottaa tai todeta.

Näyttelyssä nähtiin myös lina Terhon (s. 1977) tuore dokumenttielokuva Sulamispiste (2021). Elokuva seuraa kuvanveistäjä Tommi Toijan taiteellista prosessia uuden materiaalin äärellä.

OHEISOHJELMA: Taiteilijatapaminen 10.4.2021. Julkaistu Suomen lasimuseon YouTube-kanavalla.

TOMMI TOIJA: METAMORFOOSEJA | KUVA LARI LÄTTI

SAULI SUOMELA: STRUCTURAL LANDSCAPES | KUVA LARI LÄTTI

SAULI SUOMELA - STRUCTURAL LANDSCAPES

7.5.–26.9.

Sauli Suomela (s. 1969) on koulutukseltaan muotoilija, joka toimii aktiivisesti myös taiteen kentällä. Hän työskentelee erityisesti lasi- ja maalaustaiteen alueilla ja pyrkii löytämään kiinnostavia rajapintoja, joissa lasin estetiikka yhdistyy maalaustaiteeseen.

Structural Landscapes -näyttely koostui teoksista, jotka ovat saaneet inspiraationsa niin luonnosta kuin urbaanista ympäristöstä löytyvistä struktuureista, rakenteista ja ilmiöistä sekä niiden muodostamista maisemista.

Sauli Suomela hyödyntää useita lasin työstämisen tekniikoita. Osassa teoksista on käytetty myös muita

materiaaleja, kuten akryyliä ja epoksihartsivaluja, kiinnostavan rakenteen, tekstuurin tai materiaaliyhdistelmän aikaansaamiseksi. Taiteilija haluaa luoda uusia tulkintoja lasitaiteen ympärille.

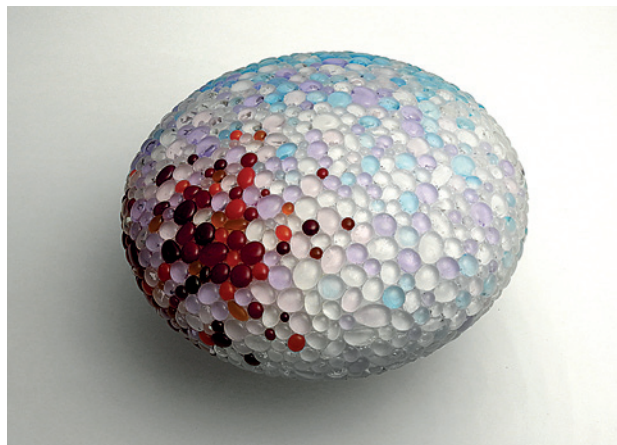
”Teokseni eivät useinkaan ole perinteisellä tavalla toteutettuja lasiveistoksia vaan eräänlaisia kollaaseja, joissa lasi eri muodoissaan on kuitenkin visuaalisesti hallitseva elementti.”

”Valetuissa lasiveistoksissa olen hyödyntänyt kierrätyslasiä, joka tuo töihin ajankohtaisen ulottuvuuden. Valettuna yhteen lasin eri värit reagoivat toisiinsa eri tavoin, jolloin muodostuu kiehtovia kolmiulotteisia maisemia paksumpien kappaleiden sisään”, Suomela kuvaili.

Sauli Suomela on valmistunut muotoilijaksi Taideteollisesta Korkeakoulusta vuonna 1988 ja toimii designjohtajana Pentagon Design -yrityksessään. Teollisuustaiteen liiton Ornamon jäsen TKO myönsi hänelle Vuoden teollinen muotoilija -arvonimen vuonna 2010 (yhdessä Arni Aromaan kanssa). Vuonna 2012 Suomen valtion muotoilutoimikunta myönsi Suomelalle Muotoilun Valtionpalkinnon pitkäaikaisesta ansiokkaasta toiminnasta muotoilun alalla.

Oheisohjelma: Taiteilijatapaaminen 21.8.2021.

SAULI SUOMELA: PEBBLES PINK, 2021 | KUVA SAULI SUOMELA

Hanna Juurinen, Avia Linnea, 2021. KUVA HANNA JUURINEN

Antti Kuikka, Liftari, 2021.
KUVA ANTTI KUIKKA

ASTEITA – SUOMALAINEN LASIALAN KOULUTUS **29.10.–31.12.**

Lasialan opiskelijoiden suunnittelema sekä Suomen lasimuseon kuratoima näyttely valaisi Suomen lasialan koulutuksen monipuolisuutta ja korkeaa tasoa sekä muotoilu- että ammatillisen koulutuksen osalta. Näyttelyssä esiteltiin toisen ja kolmannen koulutusasteen opiskelijatöitä.

Näyttelyyn osallistuivat

MUOTOILUALA

Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
Hämeen Ammattikorkeakoulu, Muotoilu / Älykäs ja kestävä muotoilu

Lapin yliopisto, Taiteiden tiedekunta, Teollisen muotoilun koulutusohjelma

TAIDETEOLLISUUSALA

SASKY koulutuskuntayhtymä, Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos / Lasinpuhallus, sisustuslasi sekä korusuunnittelu- ja valmistus
Koulutuskuntayhtymä Tavastia, Ammattiopisto Tavastia (Nuutajärvi ja Iittala) / Lasiala

Lasimuotoilun opinnoissa muotoilijalle syntyy ymmärrys materiaalista, joka antaa pohjaa lasituotteiden suunnitteluun, valmistamiseen sekä toimivaan yhteistyöhön lasinpuhaltajan kanssa. Kokemus vahvistaa muotoilijoiden ja lasinpuhaltajien asiantuntijuutta niin materiaalin tuntemuksen kuin dialogisen yhteistyön osalta. Oppilaitosten ja ammattilaisten välinen, laaja-alainen yhteistyö on avainasemassa lasialan koulutuksen kehittämisessä.

Ammatillisessa lasialan koulutuksessa opiskelijat oppivat lasinvalmistuksen perus- ja erikoistekniikoita. Taideteollisuusalan perustutkinnosta valmistuu lasialan artesaaneja. Perustutkinnossa pääpaino on lasinvalmistuksen perusteiden oppimisessa. Lisäksi lasialalla voi suorittaa taideteollisuusalan ammattitutkinnon (lasinpuhaltaja) ja taideteollisuusalan erikoisammattitutkinnon (lasinpuhaltajamestari).

Näyttely ASTEITA -suomalainen lasialan koulutus liittyi myös monikansalliseen hakemukseen, jonka tavoitteena on saada käsin valmistettuun lasiin liittyvä tieto, tekniikkaa ja taito nimetyksi Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon ja jossa Suomi on mukana. Yhteiseurooppalaisella hakemuksella halutaan turvata harvinaisen ammattikunnan elinvoimaisuus ja vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä.

NÄYTTELYT PARVELLA

KERAMIKKAYSTÄVÄT LASINKAIVERRUSNÄYTTELYSÄ - SUSANNE KOSKIMÄKI

6.11.2020–18.4.2021

Susanne Koskimäen (s. 1974) kaiverretut teokset saivat ensiesityksensä Suomen lasimuseossa. Lisäksi näyttelyssä oli taiteilijan graal-tekniikalla valmistamia esineitä ja keramiikkaa. Teoksia yhdistää mestarillinen materiaalin hallinta ja lämmin huumori. Koskimäki heittäytyy uteliaana kokeiluihin, tutkii perusteellisesti työvälineiden tarjoamat mahdollisuudet ja etsii väsymättä leikitellen väripalettia, rytmiä ja muotoa, joilla välittää tunnelmaa. Hän rakentaa oman valtakuntansa luonnon muotoja, taikaesineitä ja kulkijoita.

KUVA:

SUSANNE KOSKIMÄKI, KERAMIKKAYSTÄVÄT LASINKAIVERRUS-
NÄYTTELYSÄ | KUVA JEFUNNE GIMPEL

ISABEL TORRES ASPA: CONFETTI, 2021 | KUVA ISABEL TORRES ASPA

FLUENTUM - HAMKIN MUOTOILUN OPISKELIJAT 7.5.–29.8.

Neljäkymmentä Hämeen ammattikorkeakoulun muotoilun opiskelijaa esitteli osaamistaan Fluentum-lasinäyttelyssä Suomen lasimuseossa. Latinankielinen sana fluentum merkitsee virtausta eli flow'ta, jota jokainen opiskelija tulkitsee omalla tavallaan.

Mukana oli lasitöitä neljän eri vuosikurssin opiskelijoilta. Teokset oli valmistettu hyödyntäen useita lasin valmistustekniikoita, kuten muottivalua, lämpömuovausta, muottiin puhallusta, lasin kylmätyöstöä, lampputyöstöä ja Pâte de verre -tekniikkaa.

”Opiskelijat tulkitsevat näyttelyn virtausteemaa omista näkökulmistaan. Näin on syntynyt monipuolisia ja uniikkeja töitä, joissa teema tulee esiin niin kirjaimellisesti kuin kuvaannollisestikin”, kertoi muotoilun opiskelija Melinda Veijalainen HAMKista. ”Lasin ammattiareenalle pääsemisellä on iso merkitys opiskelijoille. Se kartuttaa kokemusta ja antaa mahdollisuuden verkostoitumiseen.”

Lasi- ja keramiikkaopinnoissa opiskelija oppii hallitsemaan materiaaleja, ymmärtämään kokonaisvaltaista muotoiluajattelua sekä soveltamaan kestävän ja älykkään muotoilun periaatteita. Opiskelija oppii myös huomioimaan suunnitteluprosessissa ympäristöarvot ja kiertotalouden haasteet.

HAMKin näyttely järjestettiin Suomen lasimuseossa nyt viidettä kertaa. Ensimmäinen oli vuonna 2017 osana Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmakokonaisuutta.

SAARA KORPPI: MUSTIKASSA, 2019. | KUVA SAARA KORPPI

SAARA KORPPI – KORPIN KEVÄT

17.9.–21.11.

Lasinpuhaltaja ja muotoilija Saara Korppi toi tuulahduksen kevättä lasimuseon syksyyn. Keväällä jää on osittain sulanut ja muodostaa kristallimaisia ja pallomaisia muotoja veden pintaan. Korpin lasiesineet ovat kolmiulotteisia, ja niiden molemmat puolet kutsuvat katsojaa viipymään äärellään.

”Olen ammentanut esineisiini inspiraatiota luonnon elementeistä, kuten kivistä ja järvistä sekä erityisesti vedestä eri olomuodoissaan. Esineistäni on helppo ottaa kiinni, ja niiden muoto heijastaa kiinnostavasti valoa”, Saara Korppi kertoi.

Korppi työskentelee jaetussa lasistudiossa Suomenlinnassa. Hän on opiskellut lasialaa sekä Suomessa että Ruotsissa, ja työhistoriaakin on molemmista maista.

Korpin suunnittelema viinilasi 30s Wine Glass voitti hopeaa kansainvälisessä A' Design Award and Competition -kilpailussa (2019–2020) kategoriassa Bakeware, Tableware, Drinkware and Cookware Design. A' Design Award -palkinto on maailman vaikutusvaltaisin ja suurin design-palkinto.

Lasimuseon näyttelyn esineiden valmistamiseen Korppi on saanut avustusta Taiteen edistämiskeskukselta.

SUOMEN LASIMUSEON NÄYTTELYT MUUALLA SUOMESSA

HUMPPILAN LASI – SUOMALAISEN KÄSITYÖN JA MUOTOILUN ILOISTA LEIKKIÄ Kauppakeskus Humppilan Lasi, Humppila **23.6.2020–23.8.2021**

Humppilan lasissa uskallettiin luoda omaperäistä ja uusia tekniikoita hyödyntävää taidelasia. Tuotevalikoimasta haluttiin mahdollisimman laaja ja mielenkiintoinen. Leikkisät ja värikkäät tuotteet nimettiin kuvaavasti ja mainostamiseen panostettiin. Humppilaan saatiin suunnittelijoita, joiden näkemysten pohjalta muotoutui suorainen Humppila-imago. Esineissä näkyi Suomen luonto ja maalaisromantiikka. Varsinkin Pertti Santalahden valolla ja varjolla leikittelevät esineet ja Tauno Wirkkalan revontulet kuvaavat iloisella tavalla suomalaista lasintuotantoa ja ovat esimerkkejä muotoilusta, joka on monelle tuttua ja rakasta.

Näyttelyssä oli mukana 60 esinettä Humppilan Lasin historian varrelta. Esineet kuuluvat Suomen lasimuseon vuonna 2007 Iittala Group Oyj: Itä vastaanottamaan kokoelmalahjoitukseen.

SUOMEN LASITAITEEN IKONIT JA NIIDEN TEKIJÄT Designmuseo Iittala, Iittala **7.5.2021–31.1.2022**

Vuonna 2021 Suomen lasimuseo täytti 60 vuotta ja Designmuseo Iittala 50 vuotta. Tätä juhlittiin Suomen lasimuseon kuratoimalla näyttelyllä, joka tarjosi katsauksen toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan Suomen lasimuotoilun historiassa nostaten esiin ikoneiksi muodostuneita esineitä ja niiden tekijöitä. Mukana oli niin taide-esineitä kuin käyttölasiaakin Iittalan, Nuutajärven ja Riihimäen lasitehtaiden tuotannosta.

Näyttelyssä esiteltiin myös erityisesti taiteilijoiden, muotoilijoiden ja lasintekijöiden välistä yhteistyötä, joka muodosti perustan sekä taiteellisten esineiden että täysin uudenlaisen käyttölasin luomiselle. Edelleen tänä päivänä useat suomalaiset lasiesineet, kuten tunnetuimpana Aalto-maljakkoo, Wirkkalan Tapio-lasit ja Oiva Toikan lintuparvi kertovat lasिताiteilijoiden ja mestaripuhaltajien saumattomasta yhteistyöstä.

KÄSILLÄ ELÄVÄ PERINTÖ

Craftcorner / Taitoliitto ry, Helsinki

25.5.–18.8.2021

Näyttelyssä esiteltiin yhdeksän erityistä käsityötaitoa, jotka on nimetty Unescon sopimukseen perustuvaan aineettoman kulttuuriperinnön kansalliseen luetteloon. Näitä taitoja ylläpitää ja kehittää laaja harrastajien ja ammattilaisten verkosto. Elävä perintö siirtyy sukupolvelta toiselle, samalla kehittyen ja muuntuen. Perintö yhdistää ihmisiä, vahvistaa yhteisöön kuulumista ja uudistaa käsityökulttuuria. Suomen lasimuseo kuratoi ja koordinoi näyttelyn suomalaista lasinpuhailusperinnettä esittelevän osion.

KUVA HANNA MAMIA-WALTHER

JUKKA RINTALA – TAMARA ALADIN

Aladinin kaupunkipalatsi,
Raatihuoneentori, Hamina

2.7.–15.8.2021

Tamara Aladin (1932–2019) oli haminalainen muotoilija ja lasitaiteilija, joka tunnetaan erityisesti Riihimäen Lasille suunnittelemistaan esineistä. Keraamikon koulutuksen saanut Aladin opetteli lasiin liittyvät tiedot ja taidot Riihimäellä. Hän työskenteli Riihimäen Lasi Oy:n palveluksessa 1959–1976 ja suunnitteli tänä aikana tehtaan mallistoon lähes 150 esinettä. Yli puolet tehtaan 1960-luvulla valmistamista maljakoista oli Aladinin käsialaa.

Näyttelyssä Tamara Aladinin lasitaide yhdistyi taianomaisella tavalla muotitaiteilija Jukka Rintalan (s. 1952) pukuihin, maalauksiin ja sisustusesineisiin. Yhteisnäyttelyn inspiraation lähteenä oli *Tšehovin* Kirsikkapuiston romanttinen tunnelma. Näyttelyn suunnitteli visualisti Matti Vaskelainen, ja sen mahdollistivat Haminan kaupunki, Jukka Rintala Oy, ja Aladinin osalta kuratoinnista vastasi Suomen lasimuseo.

SUOMEN LASIMUSEON KOTIMAISET KIERTONÄYTTELYT

TAIDETTA JA ARKITAVARAA

Lohjan Museo

4.11.2020–3.4.2021

Näyttely kokoaa yhteen suomalaisen lasin tunnetuimmat nimet. Se on kunnianosoitus kotimaisen lasitaiteen ja muotoilun kansainväliselle menestykselle, jonka kultakautena pidetyt vuodet koettiin erityisesti 1950-luvulla Milanon triennaaleissa. Suomalaisen taideteollisuuden voittokulku on jatkunut sotien välisestä ajasta aina nykypäivään saakka. Taidetta ja arkitavaraa -näyttelyn kautta katsoja pääsee osalliseksi kiinnostavien ja kuuluisien taidelasiesineiden historiaa sekä lähelle tuttuja ja rakkaita käyttölasiesineitä.

Näyttelyssä on esineitä tunnetuimmilta muotoilijoiltamme: Arttu Brummer, Göran Hongell, Gunnel Nyman, Tapio Wirkkala, Timo Sarpaneva, Nanny Still, Aimo Okkolin, Saara Hopea, Helena Tynell, Maija Carlson ja Erkki Vesanto. Näyttely sisältää noin viisikymmentä esinettä tai esineryhmää 1940- ja 50-luvuilta ja se koostuu kolmesta eri kokonaisuudesta: Pula – ylellisyys, Rationalisointi – yksilöllinen taide ja Muotoiltu käyttölasi – taiteesta muotoilua.

SUOMEN LASIMUSEON KANSAINVÄLISET KIERTONÄYTTELYT

Pandemiasta johtuvista syistä kansainvälisiä kiertonäyttelyitä ei pystytty toteuttamaan.

MUSEOKAUPPA | KUVA HANNALIISA HAKALA

YLEISÖPALVELUT

Suomen lasimuseossa oli paljon tehtävää, koettavaa ja opittavaa vuonna 2021. Lasia ja ajankohtaisten näyttelyiden sisältöjä käsiteltiin moninäkökulmaisesti menneisyyden, nykyisyyden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista. Pandemiatilanne näkyi erityisesti museovierailun terveysturvallisuuden edistämisessä ja vaikutti yleisöpalveluiden järjestämismahdollisuuksiin. Museossa järjestetyt tapahtumat, näyttelyiden oheisohjelmat ja opastetut kierrokset tavoittivat vuonna 2021 yhteensä noin 7200 osallistujaa, minkä lisäksi museo tavoitti ihmisiä myös toteuttamallaan verkkojulkaisuilla, luennoilla, vierailuilla ja oppimisen palveluilla. Opastettujen kierrosten lisäksi lasimuseon näyttelyiden teemoihin ja taustoihin pääsi syventymään niin taiteilijatapaamisten kuin erilaisten luentojenkin kautta. Lasi ja tiede -luentosarja lasin tieteellisestä kehityksestä nykyisyyden ja tulevaisuuden viitekehyksessä pidettiin marras-joulukuussa. Asiantuntijoina olivat tutkijatohtori Erkkä J. Frankberg Tampereen yliopistosta, tekniikan tohtori ja litalan lasitehtaan (Fiskars) kemisti Juha-Pekka Nikkanen, taiteilija Kirsti Taiviola ja professori Pekka Vallittu Turun yliopistosta.

Oheisohjelmien rinnalla lasimuseossa vietettiin kansainvälistä museopäivää (18.5.) ja digitaalista museoviikkoa (viikko 23), tehtiin lasilöytöjä SLMY:n Lasipäivänä (21.8.), taiteiltiin Taiteiden yönä (10.9.), juhliittiin museon ja Riihimäen synttäreitä (11.9.), tunnelmoitiin Minna Tervamäen poikkitaiteellisissa Heaven's Gate -tanssiesityksissä (22.–24.10.) sekä varustauduttiin joulunaikaan Joulutori-päivänä (27.11.). Kansainvälisenä museopäivänä, Taiteiden yönä sekä Riihimäki- ja Joulutori-päivänä museoon oli ilmainen sisäänpääsy. Suomen lasimuseon järjestämän ohjelman rinnalla museossa nähtiin myös esimerkiksi Riihimäen musiikkiopiston konsertteja sekä syksylle 2021 siirtyneet Riihimäen Kesäkonsertit.

HEAVEN'S GATE, 2021. (MINNA TERVAMÄKI, ANNI JOKIMIES JA TERHI TALO)
| KUVA MINNA HATINEN

Muiden yleisöpalveluiden ohella vuosi 2021 oli touhukas myös lasin kulttuuriperintö- ja muotoilukasvatuksen näkökulmasta. Suomen lasimuseo kehitti opetusalaan ja perheitä varten kuusi uutta oppimateriaalia ja kolme uutta toiminnallista oppimisen kierrosta perusopetuksen opetussuunnitelman (2016) hengessä. Mielenkiintoisena esimerkkinä mainittakoon Riihimäen Lasin historiasta ammentava Riihimäki - Lasin kaupunki -digioppimateriaali ja oppimisen kierros, mikä tuo lasimuseon ympäristöön liittyvää lasihistoriaa saavutettavammaksi.

Museossa, digitaalisina etätoteutuksina ja kouluvierailuina järjestetyt oppimisen kierrokset tavoittivat vuonna 2021 yhteensä noin 300 osallistujaa. Vuoden aikana uusia oppimateriaaleja ja oppimisen kierroksia pilotoitiin, minkä lisäksi syksyllä 2021 riihimäkeläisillä 1.–3. luokkalaisilla oli mahdollisuus tutustua lasimuseoon ja Riihimäen Lasin entiseen tehdasalueeseen maksutta toiminnallisella Kulttuuripolku-kierroksella. Kevään 2021 koronatilanteen vuoksi lasimuseo tarjosi Riihimäen kouluille etäoppimateriaalikonaisuuden taiteilija-muotoilija Kaj Franckista ja geometriasta Kulttuuripolun kautta. Loppuvuodesta lasimuseo ja Riihimäen taidekoulu pääsivät aloittamaan kulttuuriperintö- ja muotoilukasvatushanke Pikku kuraattorit, mikä tutustuttaa taidekoululaiset lasimuseon kokoelmiin, museotyöhön ja lasinvalmistukseen. Hankkeen aikana taidekoululaiset suunnittelevat paikallisilla lasistudioilla toteutettavat lasiesineet, jotka esitellään yleisölle Pikku kuraattorit -näyttelyssä vuonna 2022. Lasin valtakunnallisena vastuumuseona lasimuseo aloitti lisäksi lasin kulttuuriperintö-, taide- ja muotoilukasvatuksellisen yhteistyön helsinkiläisen lasten ja nuorten taide- ja kulttuuritalo Annantalon kanssa. Yhteistyö huipentuu oppimiseen ja inspiroitumiseen tähtäävien yhteisnäyttelyiden ja tapahtumien järjestämiseen Annantalolla vuosina 2022–2023.

VALTAKUNNALLINEN VASTUUMUSEOTOIMINTA

1

Valtakunnallinen museotoiminta

Suomen lasimuseo osallistuu aktiivisesti ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKO:n toimintaan. TAKO-verkosto muun muassa kehittää ja ylläpitää museoiden valtakunnallista tallennustyönjakoa ja koordinoi nykydokumentointihankkeita. Suomen lasimuseo teki vuoden aikana nykytallennuksia yhteensä viisi kappaletta. Nykydokumentoinnin aiheina olivat kierrätyslasi, biolasi ja plastinen lasi. Menetelmänä dokumentoinnissa olivat videokuvaaminen, valokuvaaminen, haastattelut ja arkisto-aineistokeruut. Museossa jatkettiin niin ikään seuraavaan, vuonna 2025 pidettävään, Suomen lasi elää 9 -näyttelyyn liittyvää vuosittaista lasialan monipuolista muuta dokumentointia ja tallentamista. Suomen lasi elää esittelee aina viiden edellisen vuoden aikana aikaansaatuja taidesineitä ja sarjatuotantoa, lasiin liittyvää näyttelytoimintaa, ammatin harjoittamista ja lasialaan monipuolisesti liittyviä, kiinnostavia ja ajankohtaisia ilmiöitä.

Suomen lasimuseon yleisöpalveluita sekä sitä kautta lasiin liittyvän kulttuuriperinnön saatavuutta ja saavutettavuutta kehitettiin vuoden 2021 aikana useilla osaluilla valtakunnallisesti ja paikallisesti. Osa näyttelyiden ohjelmasta toteutettiin digitaalisesti ja osa museon

tuottamista oppimisen palveluista suunniteltiin etätoteutus mahdollistaen. Suomalaisen lasin menneisyys ja lasialan vaikutukset Riihimäellä ja Kanta-Hämeessä sekä laajemmin Suomessa ja maailmalla ovat osa yhteistä kulttuuriperintöämme. Suomen lasimuseossa on kehitetty, pilotoitu ja toteutettu ajankohtaisten opetussuunnitelmien hengessä tavoitteellista lasin kulttuuriperintö- ja muotoilukasvatusta huomioiden niin museossa tapahtuvat kuin etänä toteutettavatkin opetustilanteet. Vuoden 2021 aikana verkossa julkaistiin taiteilijatapaamisia, opettajan ideapaperi niin fyysiseen kuin digitaaliseenkin näyttelykäyntiin sekä tuotettiin Milanon ihme -näyttelyn ohjelmassa videotarjonta Milanon triennaalien materiaalikirjosta yhdessä Designmuseon kanssa. Museo-opetuksemme lähtökohtana on ajatus elinikäisestä, tavoitteellisesta ja kokonaisvaltaisesta oppimisesta, jonka sisällöissä keskitytään lasin, lasinvalmistuksen ja lasitaiteen menneisyyteen, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen.

Museolla on lasia koskeva valtakunnallinen tietopalvelu, joka palvelee kotimaisia ja ulkomaisia asiakkaita sekä muita museoita. Vuoden aikana museo vastasi 92 tietopyyntöön.

Vuonna 2021 lasimuseolla oli tarjolla kolme kotimaan kiertonäyttelyä: Taidetta ja arkitavaraa – suomalaista lasimuotoilua 1950-luvulta, Helena Tynell – Rakkaudesta lasiin ja valoon sekä Jan Torstenssonin ja Jukka Isotalon kierrätyslasi tuotantoa esittelevä Second Life. Taidetta ja arkitavaraa – suomalaista lasimuotoilua 1950-luvulta -näyttely oli esillä Lohjan museossa 4.11.2020–3.4.2021.

Museon kuratoimia ja tuottamia näyttelyitä muualla Suomessa olivat Humppilan Lasi – suomalaisen käsityön ja muotoilun iloista leikkiä -näyttely Humppilan Lasin liikekeskuksessa, Tamara Aladin – Jukka Rintala Aladinin kaupunkipalatsissa Haminassa, Suomalaisen lasitaiteen ikonit ja niiden tekijät -näyttely Designmuseo Iittalassa. Suomen lasimuseo osallistui myös Käsillä elävä perintö -yhteisnäyttelyyn Taitoliiton galleriassa CraftCornerissa Helsingissä.

Museo tuotti itse yhden kaksikielisen julkaisun: Milanon ihme – Suomalaisen muotoilun tie maailman huipulle. Kirja esittelee Suomen osallistumista Milanon triennaaleihin vuosina 1933–1972.

2

Kulttuuriperintötyön ja museoiden yhteistyön edistäminen ja kehittäminen erikoisalalla

Suomen lasimuseo jatkoi yhteistyömuotojen kehittämistä litalan lasimuseon ja litalan lasitehtaan kanssa. Lasi on yksi seudullisen matkailun kärkihankkeista. Fiskars, litalan lasitehdas juhli 140-vuotista taivaltaan ja Designmuseo litala täytti 50 vuotta. Suomen lasimuseo kuratoi juhlavuosien kunniaksi Designmuseo litalaan Suomen lasitaiteen ikonit ja niiden tekijät -näyttely, joka oli esillä 7.5.-31.12.2021. Näyttely nosti esiin Suomen lasimuotoilun historiasta ikoneiksi muodostuneita esineitä ja niiden tekijöitä, muotoilijoita ja lasinpuhaltajia. Näyttelystä on valmistella uusi Suomen lasimuseon kotimaan kiertonäyttely.

Suomen lasimuseo osallistuu ja edistää tavoitteitaan nimeämällä jäsenen Nuutajärven kulttuurisäätiön valtuuskuntaan. Vuodesta 2020 eteenpäin jäseneksi nimettiin amanuenssi Uta Laurén.

Lasimuseon asiantuntijapalveluiden yksilöllistä kohdentamista muille lasikokoelmia omistaville museoille jatkettiin. Museo järjesti syyskuussa vuotuisen vastuumuseotapaamisen, jonka ohjelma oli koottu museoiden aiemman vuoden tapaamisessa esittämien toiveiden mukaisesti. Ohjelmassa oli luento Timo Sarpanevan käyttämistä tekniikoista, näkökulma antiikkikaupiaan työhön sekä tutustumista lasinpuhallukseen. Tapaaminen tullaan järjestämään jatkossakin räätälöitynä ja vuosittain.

3

Kulttuuriperinnön valtakunnallisena asiantuntijana toimiminen erikoisalalla

Suomen lasimuseo loi vuonna 2020 lasialaa opettavien oppilaitosten ja sidosryhmien välisen uuden valtakunnallisen verkoston, Lasialan keskustelufoorumin. Tarkoituksena on keskustella ajankohtaisista aiheista, laatia yhteisiä suuntaviivoja, tuottaa opetukseen uudenlaisia yhteistyömalleja sekä valmistella Unescolle monikansallista aineettoman kulttuuriperinnön hanketta.

Suomen lasimuseo panostaa monipuolisen korkeakoulu-yhteistyön kehittämiseen. Vuonna 2021 Suomen lasimuseo tuotti Lasi & tiede -luentosarjan, jonka tavoitteena oli esitellä lasiin liittyviä viimeaikaisia innovaatioita tieteen kentällä. Luentojen aiheet käsittelivät muun muassa kemiaa, fysiikkaa ja lääketiedettä. Laurea-ammattikorkeakoulun ja Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) kanssa toteutettiin museokaupan kannattavuuteen ja museon palvelupolun kestävän kehityksen kartoittamiseen liittyvät projektit. Museo on ollut useita vuosia mukana HAMK:n koordinoimassa Kanta-Hämeen matkailuhankkeessa, Western Lakelandissa. Hankkeen tavoitteena oli muun muassa vastuullisen matkailun kehittäminen, Visithame.fi -verkkosivujen kehittäminen ja kansainvälisen markkinointiin keskittyvän toiminnan koordinointi alueella. Museo vastaanotti toiminnan kautta tulevia ulkomaisia toimittajavierailuja.

Suomen lasimuseolla on ollut jo usean vuoden ajan näyttely-yhteistyötä HAMK:n lasimuotoilun opiskelijoiden kanssa. Heille on varattu aika teemanäyttelyä varten museon parvelta joka kesä. Näyttely esittelee eri vuosikurssien opiskelijoiden tuotantoa. Vuonna 2021 näyttelyn nimi oli Fluentum. Myöhemmin syksyllä museon kolmas kerros oli varattu kaikille suomalaisille lasialan opetusta tarjoaville kouluille. Yhdessä museon asiantuntijoiden kanssa kootussa näyttelyssä oli esillä 121 teosta 71 opiskelijalta. Näyttelyn tavoitteena oli luoda verkostoja tulevien muotoilijoiden ja lasinpuhaltajien välille ja tutustuttaa heitä näyttelyn tuotantoprosessiin.

Vuoden 2021 aikana Suomen lasimuseo ja Helsingissä sijaitseva Lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo aloittivat yhteistyön, jonka tavoitteena on taide- ja muotoilukasvatushanke, joka ajoittuu vuosille 2022 ja 2023. Hankkeen päätapatumapaikka on Annantalo. Vuoteen kuuluu muun muassa näyttely-, tapahtuma- ja työpajayhteistyötä.

4

Kansainvälisten yhteyksien ylläpitäminen ja edistäminen erikoisalalla

Lasinvalmistukseen liittyvän aineettoman kulttuuriperinnön kansainvälisen verkoston luominen jatkui edelleen vuonna 2021. Suomen lasimuseo osallistuu yhdessä Saksan, Espanjan, Tanskan, Tšekin, Italian, Turkin ja Ruotsin kanssa projektiin, jossa edistetään luovaa taloutta ja verkostoitumista kaikissa osallistujamaissa (näyttely, työpajat, seminaarit). Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä alan koulutuslaitosten ja yritysten kanssa. Projektin tarkoitus on elvyttää häviämässä olevia lasinvalmistustekniikoita. Verkoston toiminnan tavoitteena on myös valmistella monikansallista aineettoman kulttuuriperinnön hakemusta Unescolle. Hakemuksen valmistelu alkoi vuonna 2020.

Suomen lasimuseon tuottamia tarjolla olevia ulkomaisia kiertonäyttelyitä ovat Tapio Wirkkala - A Poet in Glass and Silver (viisi näyttelypaikkaa vuodesta 2015), Tapio Wirkkala ja Rosenthal (kaksi näyttelypaikkaa vuodesta 2017) sekä Timo Sarpaneva (kolme näyttelypaikkaa vuodesta 2017). Uusimman, Oivan ihmemaassa -näyttelyn (2019) kansainväliseen kiertoon lähtö viivästyi pandemiatilanteen johdosta.

5

Kulttuuriperinnön tallentaminen ja digitaalisen saatavuuden edistäminen erikoisalalla

Museon valokuvakokoelmasta siirrettiin museoiden, arkistojen ja kirjastojen Finna.fi-hakupalveluun vanhoja lasitehtaita käsittelevää kuva-aineistoa. Suomen lasimuseolle luotiin keväällä 2021 oma Finna-näkymä. Museon kirjastoaineisto löytyy verkosta Ratamo-kirjastojen (Hausjärvi, Hyvinkää, Loppi, Nurmijärvi ja Riihimäki) tietokannasta. Vuoden 2022 alusta myös tämä aineisto on siirretty Finna.fi-palveluun.

Museo aloitti Suomen lasiakatemia -verkkopalvelun toteutuksen suunnittelun vuoden 2021 aikana. Sivuston tarkoitus on koota Suomessa tunnettuja ja käytettyjä lasinvalmistusmenetelmiä esitteleviä videoita samalle alustalle. Samalla kun lasinvalmistukseen liittyvä tietotaito tallennetaan, sitä pystytään myös aidosti hyödyntämään. Kohderyhmänä on kansainvälinen lasialan yhteisö: taiteilijat ja muut lasin tekemiseen liittyvät ammattilaiset, opiskelijat ja koulutuksen järjestäjät. Sivusto julkaistaan Suomen lasimuseon puolesta osana Yhdistyneiden Kansakuntien nimeämää Kansainvälisen lasin vuoden 2022 ohjelmaa.

Suomen lasi elää 8 -dokumentointihankkeen aineisto on pysyvä osa finnishglass.fi -verkkosivustoa ja mahdollistaa lasin parissa työskenteleville oman toimintansa markkinoinnin. Verkkojulkaisu esittelee tällä hetkellä lasin parissa työskentelevät taiteilijat ja lasistudiot.

SUOMEN LASIMUSEON MEDIANÄKYVYYS

Suomen lasimuseon medianäkyvyys vuonna 2021 oli arvoltaan noin 565 000 €. Summa kertyi pääosin näkyvyydestä kotimaisessa mediassa, sillä pandemian vuoksi ulkomaista kiertonäyttelytoimintaa ei toteutettu. Näyttelyistä suurimman medianäkyvyyden saavutti odotetusti Milanon ihme -

Suomalaisen muotoilun tie maailman huipulle -näyttely, jonka medianäkyvyys oli arvoltaan lähes 250 000 euroa.

Medianäkyvyyden arvo euroina on suuntaa antava, sillä kaikista medioista ei ole käytettävissä hinnoittelutietoja, eikä kaikki uutisointi myöskään tule museon tietoon.

MUSEOKAUPPA

Museokaupan tuotteiden liikkuvuuden kannalta alkuvuosi oli hiljainen. Pandemian takia peruuntunut tammikuun Lasipäivä näkyi suoraan myyntituotoissa. Lasipäivän kirja-ale toteutettiin poikkeuksellisesti avaamalla museo jo 26.1. ja jatkamalla kirja-alennusmyyntiä sunnuntaihin 7.2.2021 asti. Tämä näkyi kassavirrassa vain vähän Lasipäivän myyntilukemiin verrattuna.

Talven lisäksi kevät oli hiljaista aikaa ryhmävierailujen peruuntuessa yksi toisensa jälkeen. Vähäisempi kävijämäärä näkyi suoraan kaupan myyntiluvuissa. Kesäkuukin oli normaalia hiljaisempi, mutta onneksemme ja yllätykseksemme heinäkuusta lähtien kävijämäärät nousivat runsaasti marraskuun lopulle asti ja kuroimme kiinni alkuvuoden menetykset niin kävijämäärien kuin kaupankin näkökulmasta. Kesän Lasipäivä museon piha-alueella siirtyi elokuun ensimmäiseen lauantaipäivään, mikä vilkastutti erityisesti museokaupan myyntiä.

Menestyviä myyntituotteita olivat riihimäkeläisen lasistudio Lasismin tekemät Aatos-maljakot sekä Nuutajärvellä toimivan Lasitaivaan valmistamat kuumailmapallot, joita saimme myyntiin syksyllä. Muita menestystuotteita olivat Kehvolan postikortit sekä kysymys- ja vastauskorttipakat, joita

museokaupassa on myynnissä kattava valikoima. Muurlan lasin tuotteista erityisesti sisustuspallo osoittautuivat suosituiksi tuotteiksi. Joulusesonkiin saimme myyntiin erän lauschalaisia lasisia lampputekniikalla käsin valmistettuja joulukoristeita böömiläisten koristeiden lisäksi. Joulukoristeita tullaan ostamaan museokaupasta pitkienkin matkojen päästä. Metsästysmuseon kanssa järjestetty yhteinen Joulutori marraskuun 27. päivä oli sekä asiakaspalautteiden perusteella, että kaupan tuotemyynnin kannalta menestys.

Vuoden 2021 aikana Suomen lasimuseo kartoitti museokaupan toimintaa sekä kehitti sitä tuotevalikoiman, esillepanon ja viestinnän näkökulmista. Esimerkkejä uusista myyntituotteista ovat Kehvolan paperituotteet, lasimuseon vastuullinen kahvi vantaalaiselta pienpaahtimo Charlottalta, lasimuseon teet hyvinkäläiseltä teesalonki Sylvialta sekä lasimuseon logotuotteet. Aloitimme lisäksi museokaupan tuotteiden elämänkaaren kestävyuden selvittämisen.

Tapahtumista, poikkeuksista ja peruuntumisista sekä museokaupan uutuuskirjoista tiedotimme nettisivujemme lisäksi sosiaalisessa mediassa Facebookin, Twitterin ja Instagramin kautta.

SUOMEN LASIMUSEON KÄVIJÄT

	SUOMENKIELISET	RUOTSINKIELISET	ENGLANNINKIELISET	SAKSANKIELISET	MUUT	YHTEENSÄ
TAMMIKUU	97				1	98
HELMIKUU	893		1	1	66	961
MAALISKUU	524		5	2	9	540
HUHTIKUU	543			1	27	571
TOUKOKUU	853		5		21	879
KESÄKUU	1000		6		18	1024
HEINÄKUU	3328	7	14	1	45	3395
ELOKUU	4951	55	45	19	54	5124
SYYSKUU	3194	10	10	5	43	3262
LOKAKUU	2703	19	12	2	47	2783
MARRASKUU	3334		7	4	41	3386
JOULUKUU	616	5	2		18	641
YHTEENSÄ	22036	96	107	35	390	22664

SUOMEN LASIMUSEON HENKILÖKUNTA 2021

HALLINTO JA TALOUS

Suomen lasimuseo kuuluu Riihimäen kaupungin elinvoimalautakunnan alaisuuteen. Museo kuuluu museopalveluiden vastuualueeseen, joka on osa Riihimäen kaupungin elinvoiman toimialuetta. Yksikön päällikkönä toimii museonjohtaja Hanna Mamia-Walther.

Suomen lasimuseon toimintakate vuonna 2021 oli 974 583 €. Pääsylipputulot kertyi 104 344 €. Myyntitoiminnasta saatiin tuloja 69 796 €. Museo on toiminut 1.1.2020 alkaen valtakunnallisena vastuumuseona. Vastuumuseosuunnitelman mukaiseen toimintaan se sai vuonna 2021 opetus- ja kulttuuriministeriöltä 200 000 €. Suomen lasimuseo sai 11 henkilötyövuoden perusteella valtionosuutta 307 904 €.

ELINVOIMALAUTAKUNTA

Suomen lasimuseo on kuulunut 1.8.2021 alkaen Riihimäen kaupungin elinvoimalautakunnan alaisuuteen (1.6.2017–31.7.2021 sivistys- ja hyvinvointilautakunta)

Mikael Leinonen	PUHEENJOHTAJA
Juha Peltola	VARAPUHEENJOHTAJA
Eija-Liisa Dahlberg	JÄSEN
Rauli Hirviniemi	JÄSEN
Kaisu Kotirinta	JÄSEN
Raisa Laurila-Hakulinen	JÄSEN
Salka Orivuori	JÄSEN
Jones Pohjanvuori	JÄSEN
Petri Siivonen	JÄSEN
Riikka Tervatuli	JÄSEN
Jouni Valli	JÄSEN
Lauri Jormanainen	KAUPUNGINHALLITUKSEN EDUSTAJA
Juho Rintakoski	NUORISOVALTUUSTON EDUSTAJA
Peppi Sola	NUORISOVALTUUSTON EDUSTAJA

MUSEONJOHTAJA

FM Hanna Mamia-Walther

AMANUENSSI (KOKOELMAT)

FM Elina Karila

AMANUENSSI (NÄYTTELYT)

FM Uta Laurén

AMANUENSSI (YLEISÖTYÖ)

FM Hannaliisa Hakala

TUTKIJA (KOKOELMAT)

FM Hannele Viilomaa eläkkeelle 1.2.2021

REGISTRAATTORI

Saskia Signori 1.3.–

KIRJASTONHOITAJA-OPAS

FK Helena Lahti

MUSEOMESTARI

Lari Lätti

ASIAKASPALVELU

Aija Avnery

ASIAKASPALVELU

Tiira Lehtinen

ASIAKASPALVELU

Rooma Tanninen 14.6.–8.8.2021

TOIMISTOSIHTTEERI / TIEDOTUS

Sanna Väre perhevapaalla

TOIMISTOSIHTTEERI / TIEDOTUS (SIJAINEN)

Mira Tuominen 31.10.2021 saakka

PROJEKTITYÖNTEKIJÄ (VASTUUMUSEOTEHTÄVÄT)

Dita Tammivaara 1.2.–31.8.2021

PROJEKTITYÖNTEKIJÄ (VASTUUMUSEOTEHTÄVÄT)

Mari Häyry

PROJEKTITYÖNTEKIJÄ

Miira Lankinen 15.3.–19.5.2021

